

קובץ

האור לחיים

שנה רביעית

מאמרים ושיחות

מרן ראש הישיבה

הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

פרשת שמיני תשפ"א

זמני השבת

ר"ת	צאת השבת	הדלקת נרות	י-ם
20:28	19:41	18:49*	י-ם
20:25	19:38	18:47	ת"א
20:28	19:40	18:48	חיפה
20:26	19:39	18:48	ב"ש

* לנוהגים עפ"י דק"ל: 18:29

הזמנים עפ"י לוח המאור בהוצאת מוסדות "אור החיים"

להארות או הערות, ניתן לפנות
orhachaim4@gmail.com

דיסקים של שיעורי הרב ניתן להשיג
במשרדי אור החיים - 02-5000455

בס"ד ניתן לשמוע את השיעורים בשידור חי
בימים שלישי וחמישי בין השעות 21:00-22:00
קול הדף - 02-6400000
orhachaim.co.il

המעוניינים לסייע בהדפסת החוברת לשם זיכוי הרבים,
או להקדיש את העלון לרפואה, להצלחה, או לעילוי נשמה וכדו',

יוכלו לפנות באמצעות מייל:

orhachaim4@gmail.com

או בטלפון: **02-5000455** **058-321-3565**

052-7129793

יוצא לאור ע"י "מכון אור החיים"
רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים

תוכן עניינים

פרשת שמיני תשפ"א

חלק מהמאמרים נלקטו מתוך הספר "משכני אהרין" - חומש ויקרא

1	כוחה של בושה
		פניני אור החיים הקדוש:
4	השפעת המזון על האדם
		פרשה למעשה:
8	לעלות בסולם שלב אחר שלב
19	כוחה של תפילה מעומק הלב
22	הלקח הנלמד מן הנשר

כוחה של בושה

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֱהֲרֹן קְרַב אֶל הַמִּזְבֵּחַ וְעִשֵׂה אֶת חַטָּאתְךָ וְאֶת עֹלֹתְךָ וְכִפֵּר

בְּעֵדֶךָ וּבְעֵד הָעָם וְעִשֵׂה אֶת קָרְבַּן הָעָם וְכִפֵּר בְּעֵדֶם בְּאִשֶׁר צִוָּה ה' (ויקרא ט, ט).

מחר, וה' לא עונה לו, לא בנביאים, ולא בחלומות.

בושה היא דבר חיובי

ולא אמר שאול לשמואל כי אינו עונה לו גם

ורצוי. הבושה גורמת

ב"אורים ותמים", כי התבייש בעברה שהרג את נוב עיר

לאדם להתרחק מן

הכהנים. מיד אמר לו שמואל: "מָחָר אָתָּה וּבְנֵיךָ עִמִּי"

העבירה, ואם כבר

(שמואל א כח, ט), ומפרשת הגמרא: "עימי -

חטא - הבושה שאדם

במחיצתי".

מתבייש מהעבירה,

שעבר, מוחקת לו את

ואם שאול הרג את נוב עיר הכהנים, איך יוכל

העוון ומכפרת.

להסתופף במחיצת שמואל הנביא

העושה דבר עבירה ומתבייש בו - מוחלין לו על כל עונותיו", ולומדים

פירש רש"י: "קרב אל המזבח - שהיה אהרון בוש וירא לגשת. אמר לו משה: 'למה אתה בוש, לכך נבחרת'".

בספר "שער בת רבים" כתב לבאר את המלים "לכך נבחרת" על פי דברי הגמרא (ברכות יב ע"ב): "כל

גורמת לאדם להתרחק מן העבירה, ואם כבר חטא - הבושה שאדם מתבייש מהעבירה שעבר, מוחקת לו את העוון ומכפרת. היא בעצמה חלק מהתשובה, כאומרם ז"ל (ברכות יב ע"ב): "כל העושה דבר עבירה ומתבייש בו - מוחלין לו על כל עונותיו".

כדי שאדם יחזור בתשובה, עליו לראות כאילו הר של עונות תלוי לו מאחוריו, ולהתבייש. אם לא - לא יוכל לעשות תשובה!

האדמו"ר רבי שמחה בונים מפשיסחא זצ"ל היה אומר: על האנשים הפשוטים אין לי חשש, תשובתם ודאי תתקבל. חושש אני על היראי שמים, הצדיקים, שאין להם עונות - איך תתקבל תשובתם, הם הרי אינם מתביישים!

ניקה למשל יהודי פשוט, שעובד לפרנסתו בתור פקיד בחברה. אפילו נניח שהוא ירא שמים, אך סביבו יושבות כמה פקידות, ובכל עת הוא ניצב בפני ניסיונות קשים של "ולא תתורו" ו"אל תרבה שיחה עם האשה"

הקדוש? אלא מכאן רואים - אומרת הגמרא - שכל העושה עבירה ומתבייש בה, מוחלים לו על כל עונותיו.

והנה אהרון עשה את חטא העגל רק לשם שמים. מדוע אם כן, אמר לו הקב"ה שיכפר?

אלא שאמר לו הקב"ה: אומנם אתה עצמך לא התכוונת לעבור עבירה, אך הרי החטאת את ישראל, ואתה גם תגרום להם לחזור בתשובה. איך? כשבא אהרון להקריב היה בוש. אמרו כולם: ומה אם אהרון שלא עשה כלום - מתבייש, אנו, להיכן נוליך את חרפתנו?! מיד חזרו כל העם בתשובה.

אמר לו משה: למה אתה בוש? לכך נבחרת, כדי שמכוח הבושה שלך יתביישו כולם וישובו בתשובה שלימה.

בושה היא דבר חיובי ורצוי. כך אמרו חז"ל (נדרים כ ע"א): "כל אדם המתבייש - לא במהרה הוא חוטא". הבושה

לומד ומתפלל' וכו'... ואצלו קיים
חשש גדול שלא יהא בוש ונכלם
בבואו לבקש מחילה מהבורא, ולא
תתקבל תשובתו.

עבודתנו היא לבוא לפני הקב"ה עם
הרגשה כאילו אנחנו כלום, עפר ואפר,
רשים ונחלשים, לחשוב שהר של
עונות לפנינו, ואז מובטח לנו שנעשה
תשובה ויתכפר לנו.

(אבות א, ה), ה' ירחם. מכאן מגיעים לכל
המכשולות!

אדם כזה יודע בעצמו שכולו מלא
עבירות, לִב יוֹדֵעַ מֵרַת נִפְשׁוֹ (משלי יד, י),
וכאשר הוא ניגש לעשות תשובה, הוא
בוש ונכלם ממעשיו וחטאיו, ותשובתו
תתקבל.

לעומתו, אדם ירא שמים חושב
לעצמו: 'הכל בסדר איתי, ברוך ה', אני

A decorative banner with a dark stone background and two arched windows on either side, each containing a lit candle. The text is centered on the banner.

ניתן להקדיש את העלון לברכה, הצלחה
זיווג המון, רפואה שלימה
או להבדיל, לעילוי נשמה
לפרטים: 02-5000455
orhachaim4@gmail.com

השפעת המזון על האדם

- הוא עצמו נהיה שרץ, וכמו שאמרו חז"ל (פסחים מט ע"ב): "לא ישא בת עמי הארץ, מפני שהן שקץ, ונשותיהן שרץ". אלו אינם כנויי גנאי בעלמא, אלא זו מהותם! כיון שאינם נוהרים ממאכלות אסורות, ואוכלים שקצים ושרצים, הם עצמם, ב'חפצא' שלהם (במהות שלהם), נעשים שקצים ושרצים.

ממשיך הכתוב ומזהיר: "ולא תטמאו בָּהֶם וְנִטְמַתֶּם בָּם".

מה בא הכתוב להוסיף בזה?

מפרש ה"אור החיים" הקדוש: "אולי יכוון לומר, שצריכין ישראל להיזהר לכל יכנסו לפיהם אפילו בהיסח הדעת, כי ההפרש שבין השוגג למזיד במציאות זה כשוגג כמזיד. כי התיעוב יעשה מעשהו בנפש אדם, אפילו בהיסח הדעת, אלא שישתנה הפגם, במעשה מזיד - תעשה נפשו שקץ, ובשוגג - תטמא נפשו ותטמטם. והוא

אל תִּשְׁקְצוּ אֶת נַפְשֵׁיכֶם בְּכֹל הַשְּׂרָץ הַשְּׂרָץ, וְלֹא תִטְמְאוּ בָהֶם וְנִטְמַתֶּם בָּם. כִּי אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם וְהִתְקַדְשְׁתֶּם וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים (ויקרא יא, מג-מד).

כותב ה"אור החיים" הקדוש:

"ואולי בא הכתוב להודיע, כי האוכל מהשרצים תעשה נפשו עצמה שרץ. והוא אמרו: 'אל תשקצו את נפשותיכם', פירוש, לא תעשו נפשותיכם שקץ, ובמה? - 'בכל השרץ השורץ על הארץ' (שם מא), כשתאכלו אותה".

בפרשה זו התורה מפרטת את השרצים האסורים באכילה - במים ובעוף, ולאחר מכן מוסיף הכתוב: "אל תִּשְׁקְצוּ אֶת נַפְשֵׁיכֶם בְּכֹל הַשְּׂרָץ הַשְּׂרָץ, וְלֹא תִטְמְאוּ בָהֶם וְנִטְמַתֶּם בָּם".

מה ראה הכתוב לשוב ולצוות על כך?

על זה הסביר ה"אור החיים" הקדוש:

מי שמשקץ את נפשו ואוכל שרצים

מטמטמות את הנפש ואת הלב. מוחו נהיה אטום, לא מסוגל לשמוע דברי תורה. ליבו נהיה אטום, לא מסוגל לקלוט רוח של קדושה וטהרה.

עם זאת - אומר ה"אור החיים" הקדוש - יש הבדל ברמת ובדרגת ההשפעה של המאכלות האסורות שנבלעו בגוף:

אם אכילת המאכלות האסורות היתה במזיד - נפשו נהיית משוקצת, הוא עצמו נהיה שקץ, ועל כך הזהיר הכתוב: אֵל תִּשְׁקְצוּ אֶת נַפְשֵׁיכֶם לעומת זאת, אם היה זה בשוגג, הוא אומנם אינו נעשה שקץ, ומכל מקום טמא וטמטם את נפשו, ועל כך הזהירה התורה: "וְלֹא תִטְמְאוּ וְנִטְמַתֶּם בָּם".

מוסיף ה"אור החיים" הקדוש ואומר, כי עלינו להיזהר במשנה זהירות בעניין זה של מאכלות אסורות: "וצריך האדם להיזהר בתוספת זהירות וזריזות בכל דבר אשר יכנס בגדר ספק שיקוץ זה, ומה גם בזמנים אלו שזוהם

אמרו: "וְלֹא תִטְמְאוּ בָּהֶם וְנִטְמַתֶּם בָּם".

כאשר האדם חוטא בשוגג, החטא אינו מיוחס אליו, ואינו חלק ממנו. הרי הוא אינו אשם, הוא לא התכוון לחטוא, ועשה את המעשה בשגגה.

אבל שונה הוא חטא מאכלות אסורות משאר החטאים והעברות. אדם שהתגעל במאכלות אסורות, אינו יכול לפטור את עצמו בטענת שוגג או אונס, שהרי סוף סוף האוכל נכנס לגופו, נבלע בדמו והפך להיות חלק ממנו. המעשה שלו יצר מציאות של אדם אחר.

וכך דרשו חז"ל (יומא לט ע"א): "תנא דבי רבי ישמעאל: עברה מטמטמת ליבו של אדם, שנאמר: "וְלֹא תִטְמְאוּ בָּהֶם וְנִטְמַתֶּם בָּם", אל תקרי ונטמאתם אלא ונטמטם".

מי שמתגעל במאכלות אסורות, ואוכל בשר נבלות וטרפות - האוכל הזה מזין את גופו, והגוף נהיה 'חפצא' של נבלה וטרפה. המאכלות האסורות

אלוה-ה אלא לישראל, לזה צריך להרחיק מן הטומאה".

היחודיות של עם ישראל על פני אומות העולם היא במעלת הקדושה והטהרה. הקב"ה בחר בנו מכל העמים ויחד את שמו עלינו, על כן עלינו לשמור על מעלתנו המיוחדת, ולא לטמא את נפשותינו.

כתב הר"ן במסכת יומא (דף ד ע"ב מדפי הרי"ף ד"ה גרסינן): מה הדין בחולה מסוכן בשבת, שהרופא ציווה עליו לאכול לבריאותו עוף טרי או מרק עוף, ויש לפניו שתי אפשרויות: האחת, לשחוט עבורו תרנגול כדת וכדין ולבשל את בשרו עבור החולה. הדבר, כמובן, כרוך בכמה וכמה איסורי שבת, אך זהו פיקוח נפש המתיר לחלל עבורו

האוויר והארצות כולן יחד, ואין לך גידולי קרקע שאין בהם מהשיקוץ, שומר נפשו ישמור את הדבר".

יש עניינים בתורה שבהם האדם רשאי להקל במקרה של ספק. לא כן במאכלות אסורות, שהם נכנסים לגופו, נבלעים בדמו ומשפיעים על נפשו. על כן, גם כשיש לו ספק - יחמיר, שחלילה לא יכניס שיקוצים לגופו, ויטמאו ויטמטמו את נפשו.

ממשיך הכתוב: "פִּי אֲנִי ה' אֱלֹהֶיךָ". מהלשון "כי" משמע שיש בזה נתינת טעם לציווי שמצווה אותנו התורה להיזהר ממאכלות אסורות. ולכאורה איזה הסבר וטעם יש בזה?

מבאר ה"אור החיים" הקדוש: "פירוש, ומשונה אומה ישראלית לקדושה וטהרה, שלא בחר ה' ליקרא

שבאיסור נבלה ישנם איסורים רבים, שהרי בכל כזית וכזית עובר על לאו].

אך ניתן לתרץ בהסבר פשוט: משום שנפשו של היהודי קצה בנבלות וטרפות. אם גוי ישחט ויבשל עבור החולה, הוא עלול לחלות רק מעצם המחשבה שעליו להתגעל בבשר טרפה...

ולפי ההסבר שהבאנו לעיל, הדבר מובן היטב: חטא מאכלות אסורות שונה מכל שאר החטאים והעברות, שכן האוכל נבלע בדמו ומטמטם את נפשו של האדם. אם יאכל בשר נבלות וטרפות, גם אם יקום מחוליו, איזה אדם הוא יהיה? איזו נפש תהיה לו? לכן מוטב שיחללו על החולה את השבת, ויקיימו בו "וחי בהם - ולא שימות בהם" (יומא פה ע"ב), וכשיבריא וישוב לאיתנו, יוכל להמשיך בכוחות מחודשים לעבוד את בוראו כימים ימימה.

את השבת, ולעבור על כל איסורי השבת לצורך רפואתו.

אך ישנה גם אפשרות שנייה, שבה יצמצמו את האיסורים עד למינימום - שכל פעולות השחיטה והבישול יעשו על ידי גוי. כמובן, הבשר יהיה נבלה שאכילתו היא לאו מן התורה, אבל לחולה מסוכן - הדבר מותר.

מה עדיף?

הדין הוא (שו"ע סימן שכח סעיף יד), כי יש לשחוט ולבשל על ידי יהודי, גם אם הדבר כרוך באיסורים רבים, ואל יאכל בשר נבלות וטרפות.

ומדוע נפסק כך? לכאורה זה נוגד את ההגיון! הרי אם השחיטה והבישול יעשו על ידי יהודי, יהיה הדבר כרוך באיסורי שבת רבים וחמורים, ואם הכל יעשה על ידי גוי, יעבור החולה על לאו אחד בלבד של איסור אכילת בשר נבלה!

[הר"ן עצמו מסביר הדבר: לפי

לעלות בסולם שלב אחר שלב

מספרת התורה: "וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי קָרָא מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו" (ט, א).

רבותינו שואלים, מדוע היה משה צריך לקרוא לאהרון, והרי אהרון עמד בסמוך לו? אלא, אהרון הרגיש שמשוהו נורא עתיד להתרחש, ו"אף על גב דאיהו לא חזי - מזליה חזי" (סנהדרין צד ע"א) [הגם שהוא עצמו לא רואה - מזלו רואה], ולכן היה ירא לגשת, עד שקראו משה.

הכל מוכן ומזומן. הקורבנות מונחים על המזבח. משה רבנו הבטיח שאם הכל נעשה כהלכתו, "וַיִּרְא אֱלֹהִים כְּבוֹד ה'" (ט, י), ועיניהם של ישראל נשואות לשמים, לחזות באש היורדת.

אלא שאז אומר הכתוב (ט, כג): "וַיִּבֹא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל אֱהֹל מוֹעֵד וַיֵּצְאוּ וַיִּבְרְכוּ אֶת הָעָם". מפרש רש"י: "למה נכנסו? כיון שראה אהרון שקרבו כל הקורבנות, ונעשו כל המעשים, ולא ירדה שכינה לישראל, היה מצטער,

וַיִּקְחוּ בְנֵי אַהֲרֹן נֹדֵב וַאֲבִיהוּא אִישׁ מִחֲתָתוֹ וַיִּתְּנוּ בָהֶן אֵשׁ וַיִּשְׂימוּ עָלֶיהָ קִטְרֶת וַיִּקְרִיבוּ לְפָנַי ה' אֵשׁ זָרָה אֲשֶׁר לֹא צִוָּה אַתֶּם. וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלְּפָנַי ה' וַתֹּאכַל אוֹתָם וַיָּמָתוּ לְפָנַי ה' (ויקרא י, א-ב).

לאחר שבעת ימי המילואים, בהם שימש משה רבנו ככהן גדול, והקריב את הקורבנות, תוך שהוא מאמן את הכהנים בסדר העבודה - הגיע היום השמיני, בו היתה צריכה לרדת אש מן השמים, אות כי השכינה שרויה בישראל, והכהנים היו צריכים להתחיל בעבודתם המעשית.

כעת הסתיים שלב הלימוד התיאורטי. עם ישראל מצפה בכיליון עיניים לירידת האש, ולהתחלת השלב המעשי של עבודת הקורבנות והשראת השכינה בישראל, שהיא עניין רוחני גבוה במיוחד, שלצערנו הרב חסרה לנו כיום.

בני אהרון הגיעו למדרגות נשגבות ביותר. הם ידעו היטב מה תהיה תוצאת המעשה שעשו. גם אהרון הרגיש שעתיד לקרות כדבר הזה, ולכן כאמור היה ירא מגשת.

ואכן ירדה אש מן השמים, אש רוחנית, ששרפה את נשמתם ולא את גופם, והיא היא האש - שכל עם ישראל כל כך ציפה לה - שאכלה את הקורבנות!

נדב ואביהו היו דבוקים בקב"ה עד כדי כך, שהיו מוכנים להקריב את נשמתם כקורבן על גבי המזבח, כדי שהאש שתרד משמים לאכול אותם, תאכל גם את הקורבנות, אות להשראת שכינה בישראל.

ואומר: 'יודע אני שכעס הקדוש ברוך הוא עלי, ובשבילי לא ירדה שכינה לישראל'. אמר לו למשה: 'משה אחי! כך עשית לי, שנכנסתי ונתביישתי'. מיד נכנס משה עימו, וביקשו רחמים, וירדה שכינה לישראל".

עם ישראל מבחין במחזה רווי ההוד - "וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלְּפָנַי ה'" (ט, כד), ההתרגשות והשמחה בשיאה: "וַיֵּרָא כָּל הָעָם, וַיִּרְאוּ וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם" (שם).

וכאן כותבת התורה: "וַיִּקְחוּ בְנֵי אֶהֱרֹן נֶדֶב וְאַבְיָהוּא אִישׁ מִחֶתְתּוֹ, וַיִּתְּנוּ בָהֶן אֵשׁ וַיִּשְׂימוּ עָלֶיהָ קִטְרֶת וַיִּקְרִיבוּ לְפָנַי ה'... וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלְּפָנַי ה' וַתֹּאכַל אוֹתָם וַיָּמָתוּ". אומנם, אין מוקדם ומאוחר בתורה, והם היו הראשונים שנכנסו להקריב את הקטורת שלהם.

ההדיוט".

לאחר שמשה רבנו אמר, שתד אש משמים, ותאכל את הקורבנות, הם לא היו אמורים להקריב אש מעצמם. אומנם יש דין, שאף אם יורדת אש מן השמים, מצווה להביא מן ההדיוט, אך כל זה בקורבנות רגילים. אולם בהקרבה הראשונה במשכן, רצה הקב"ה להראות להם שהאש באה ממנו, ובכך לגרום לקידוש ה' גדול בעם ישראל.

אבל נדב ואביהוא לא הסתפקו באש שירדה מן השמים, אלא הוסיפו והביאו אש משל עצמם. אש זו היתה "אֵשׁ זָרָה אֲשֶׁר לֹא צִוָּה אוֹתָם" (שם י, יא), ובכך מנעו קידוש ה' גדול, לכן נענשו.

אומרים חז"ל כי נקודת החטא שלהם היתה בכך שהם הכריעו את ההלכה בעצמם, ולא הלכו לשאול את משה רבם. בכך הם עברו על האיסור להורות הלכה בפני הרב, והדין הוא (עירובין שם) "כל המורה הלכה בפני רבו חייב

לפי האמור מתעוררת השאלה: מה, אם כן, היתה העברה שבעטיה מתו נדב ואביהוא בני אהרון?

הפסוק מציין כי חטאם היה בכך שהקריבו "אש זרה" לפני ה', וכך מוזכר גם בפרשת במדבר (במדבר ג, ד) ובפרשת פינחס (שם כו, סא).

אולם בפרשת אחרי מות (ויקרא טז, א) אומרת התורה, כי שני בני אהרון מתו "בְּקָרְבָתָם לְפָנַי ה'" (ויקרא טז, א), ואמרו במדרש (ויקרא רבה כ, ח) כי זו היתה סיבת מיתתם: "על הקירבה - שנכנסו לפני ולפנים, ועל ההקרבה - שהקריבו קורבן שלא נצטוו".

חז"ל מביאים כמה וכמה טעמים וסיבות למיתתם של נדב ואביהוא.

רש"י מביא את הסיבה המוזכרת במסכת עירובין (סג ע"א): "רבי אליעזר אומר: לא מתו בני אהרון עד שהורו הלכה בפני משה רבן. מאי דרוש? - 'וְנָתַנוּ בְּנֵי אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן אֵשׁ עַל הַמִּזְבֵּחַ' (ויקרא א, ז), אמרו: אף על פי שהאש יורדת מן השמים - מצווה להביא מן

מיתה", לכן נגזרה עליהם מיתה.

למקדש, לכן נענשו.

חז"ל מונים שם במדרש (כ, ט) סיבות נוספות למיתת בני אהרון: "על ידי שהיו מחוסרי בגדים... ומה היו חסרים - מעיל... ועל ידי שנכנסו בלא רחיצת ידיים ורגליים".

הכהנים צריכים לעבוד את עבודת המקדש כשהם לבושים בבגדי כהונה, בלי להחסיר אף בגד, שנאמר (שמות כח, מג): "וְהָיוּ עַל אֶהְרֹן וְעַל בְּנָיו בְּבָאֵם אֶל אֹהֶל מוֹעֵד אוּ בְגִשְׁתֶּם אֶל הַמִּזְבֵּחַ לְשֵׁרֵת בְּקֹדֶשׁ וְלֹא יִשְׂאוּ עֹון וְיָמָתוּ", ונדב ואביהוא עבדו במקדש בלא מעיל, לכן נענשו. כמו כן, אסור לכהנים להיכנס לעבודת המקדש בלי רחיצת ידיים ורגלים, שנאמר (שם ל, כא): "וְרָחְצוּ יְדֵיהֶם וְרַגְלֵיהֶם וְלֹא יָמָתוּ", ונדב ואביהוא לא רחצו ידיהם

רש"י מביא סיבה נוספת למיתתם של שני בני אהרון, ומקורה מן המדרש (ויקרא רבה יב, ה): "תני רבי ישמעאל: לא מתו שני בניו של אהרון אלא מפני שנכנסו שתויי יין למקדש". ומוסיף רש"י, שלפיכך לאחר שהתורה מספרת על מיתתם של בני אהרון, מצווה התורה שלא להיכנס שתויי יין למקדש - "יִין וְשִׁכָר אֶל תִּשְׁתְּ אֶתָּה וּבְנֵיךָ אֶתָּה בְּבָאֵכֶם אֶל אֹהֶל מוֹעֵד וְלֹא תָמָתוּ" (ויקרא י, ט).

כשאדם עומד לשרת לפני ה', עליו להיות שרוי בכבוד ראש. לכן כהן הנכנס לשרת במקדש, אסור בשתיית יין ושכר. נדב ואביהוא נכנסו שתויי יין

להצלחת
מידב בת מזל וב"ב

בְּעָדוֹ וּבְעָד בֵּיתוֹ", 'ביתו' - זו אשתו

(יומא ב ע"א).

המדרש אומר שלא היה נאה להם להינשא לנשים 'פשוטות' כביכול:

"היו אומרים: אחי אבינו מלך, אחי

אמנו נשיא, אבינו כהן גדול, ואנו שני

סגני כהונה, אי זו אישה הוגנת לנו"

(מדרש שם).

ועוד חטא שגרם למיתתם: "וכבר היו

משה ואהרן מהלכין בדרך, ונדב

ואביהוא מהלכין אחריהן, וכל ישראל

אחריהן. אמר לו נדב לאביהוא: אימתי

ימותו שני זקנים הללו, ואני ואתה

ננהיג את הדור? אמר להן הקדוש

ברוך הוא: הנראה מי קובר את מי"

(סנהדרין נב ע"א).

ועוד סיבה למיתתם: "על שלא נטלו

עצה זה מזה, שנאמר 'אִישׁ מִחֶתְתוֹ' -

ורגליהם, לכן נענשו.

ועוד טעמים לעונשם של נדב

ואביהוא: "על ידי שלא היו להם

בנים... ועל ידי שלא היה להם נשים"

(מדרש שם).

בפרשת במדבר (ד, ג) אומרת התורה:

"וַיָּמָת נָדָב וַאֲבִיהוּא לְפָנָי ה' בְּהִקְרָבָם

אֲשֶׁר זָרָה לְפָנָי ה' בְּמִדְבַר סִינַי וּבָנִים לֹא

הָיוּ לָהֶם". מה עניין סוף הפסוק,

שנאמר בו: "ובָנִים לֹא הָיוּ לָהֶם",

למיתתם של נדב ואביהוא?

אלא - אומרים חז"ל - זוהי היא הסיבה

למיתתם. ובעצם, לא רק שלא היו

להם בנים, אלא הם כלל לא נשאו

נשים, ואף זה כשלעצמו נחשב לחטא

שגרם למיתתם. שהרי אדם צריך

לישא אישה, ובוודאי כהן צריך לישא

אישה, כמו שנאמר (ויקרא טז, ו) "וְכִפֶּר

הבית במיודעיו של מקום, והייתי סבור או בי או בכ, עכשיו רואה אני שהם גדולים ממני וממך."

המפרשים מסבירים (ראה "נלי יקר" ועוד) כי ישנו יסוד אחד שבו חטאו נדב ואביהוא, והוא עובר כחוט השני בכל חטאיהם.

אדם צריך לעבוד את ה' יתברך ב'אש קודש', בחמימות ובהתלהבות דקדושה, מתוך אהבת ה' יוקדת ולב בוער ביראת ה'. יחד עם זאת, יש לעבודת ה' גדרים וגבולות ויש כללים של מותר ואסור.

רבותינו לימדונו כיצד לעבוד את ה' בדרך הישרה והרצויה לפניו יתברך. התלהבות בעבודת ה' היא מעלה גדולה, אך התלהבות יתר - עלולה להיות מסוכנת! צריך האדם לשמור על ישוב הדעת בעבודת ה' שלו, לשמור על הגדרים והגבולות, להיות בתוך המסגרת, ולא לפרוץ אותה.

ישנה סכנה גדולה שההתלהבות והלהט שלו בעבודת ה' יסחפוהו יותר

איש מעצמו עשו" (ויקרא רבה כ, ט).

ותמוה, מה ההסבר לכל הסיבות והטעמים למיתתם של נדב ואביהוא, הלא הפסוק עצמו, כאמור, מציין בפרוש את הסיבה למיתתם: "וַיִּקְרְבוּ לְפָנַי ה' אֵשׁ זָרָה אֲשֶׁר לֹא צִוָּה אֹתָם, וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלְּפָנַי ה' וַתֹּאכַל אוֹתָם וַיִּמָּתוּ לְפָנַי ה'?"

ואומנם חז"ל מביאים רמזים ואסמכתאות מן הפסוקים לכל שאר הסיבות שגרמו למיתתם, אך כיצד כל זה מתיישב עם פשוטו של מקרא, שסיבת מיתתם היתה בגלל הקרבת "אש זרה"?

ולגופו של עניין יש להבין, מה ההסבר בחטאיהם של נדב ואביהוא? וכי לא ידעו את חומרת מעשיהם? הרי לא מדובר באנשים פשוטים, הם היו צדיקים קדושי עליון, וכמו שמעיד עליהם הקב"ה (י, ג): "בְּקִרְבֵי אֶקְדָּשׁ", ופירש רש"י: "אמר לו משה לאהרון: 'אהרון אחי, יודע הייתי שיתקדש

לעבודתו יתברך. הם ידעו כי אם ישאו נשים ויולידו ילדים, בדרך הטבע יפגום הדבר בדבקותם בהשי"ת. הם יאלצו לחלק את עיתותיהם בין ביתם לבית ה'.

אך רבותינו מלמדים אותנו שטעות היתה בידם. גם אדם שמתקדש ומטהר ומקדיש את זמנו לעבודת ה', לתורה לתפילה ולדבקות בשכינה - אינו פטור מן המצווה והחובה לשאת אישה ולבנות בית. אדם חייב לעסוק ביישובו של עולם, שהרי "לא תהו בראיה לְשֶׁבֶת יִצְרָה" (ישעיה מה, יח).

על חנוך נאמר (בראשית ה, כד): "וַיִּתְהַלֵּךְ חֲנוּךְ אֶת הָאֱלֹקִים", הוא פרש מן הבריות, ישב ספון בד' אמותיו ויחד ייחודים לאלוקי העולם. אבל לא זו דרך העולם, על כן - "ואיננו, כי לקח אותו אלוקים". העולם הזה הוא עולם המעשה, אי אפשר לפרוש מן הבריות, לא לשאת אישה, לא להקים בית, ולא לעסוק ביישובו של עולם כלל.

לפיכך, כשנדב ואביהוא לא נשאו

מידי, ואז עלול הוא לחרוג מן הכללים, ואף לעבור על איסורים.

המצב הזה שבו ה'אש קודש' וההתלהבות בעבודת ה' סוחפות את האדם אל מעבר לגבולות - מכונה בתורה "אש זרה".

נדב ואביהוא היו צדיקים קדושי עליון ועבדו את ה' בהתלהבות דקדושה, אך מרוב 'אש הקודש' והלהט שבער בליבם, הם התעלו ונסחפו, עד שעברו את הגדרים והגבולות וחטאו ב'אש זרה'. ליבם הבוער בהתלהבות דקדושה גרם להם לפעול באופן "אשר לא ציווה אותם" השי"ת.

אותה "אש זרה" שהיתה בלב נדב ואביהוא, מצאה את ביטויה בכל אותם מעשים המנויים במדרש:

הם לא נשאו נשים ולא ילדו ילדים, ונימוקם עימם: הם רצו להיות פנויים לעבודת ה', שליבם יהיה פנוי כולו לאהבת ה', וכל עיתותיהם יהיו קודש

אילוץ וכפיה. אתה לומד תורה?
תלמד בשמחה, לא מתוך עול וחוסר
ברירה.

לאחר שנכנסו נדב ואביהוא למשכן,
רצו להתחיל בעבודת הקורבנות. כל
אחד מיהר לקחת את מחתתו על דעת
עצמו, בלי ליטול עצה זה מזה.

הם ראו שה' מוריד אש מלמעלה על
גבי המזבח. האם גם הם יכולים להביא
אש משלהם? היה עליהם לשאול את
משה רבם, אך מרב ה'אש קודש'
שלהטה בהם - לא יכלו לעצור, ומיהרו
להביא אש משל עצמם.

כאשר הלינו עם ישראל על משה
ואהרון, הם אינם משיבים להם
בתקיפות אלא אומרים להם בענווה:
"וְנַחֲנוּ מָה" (שמות טז, ח). אך נדב
ואביהוא, ברוחם הנלהבת להשי"ת,
סברו שלא זו הדרך הנכונה לנהוג עם
עם ישראל; צריך לנהוג כלפי העם ביד
קשה, להשיב להם בתקיפות. רק כך

נשים ולא בנו בית, נחשב להם
שהקריבו - "אש זרה אשר לא ציווה
אותם".

מרוב להיטותם של נדב ואביהוא
לעבוד את ה', הם מיהרו להיכנס אל
המשכן אף שהיו מחוסרי בגדים,
ומרב חיפזון אף לא רחצו את ידיהם
ורגליהם.

למרות היותם שתויי יין, מיהרו
להיכנס אל המשכן ולא המתינו עד
שיפוג יינם. זאת ועוד, הם נכנסו שתויי
יין למשכן בכוונה תחילה, כי חשבו
שעל ידי כך יעבדו את ה' בהתלהבות
ובשמחה רבה יותר.

ואכן, אנו מצויים (תהלים ק, ב): "עֲבָדוּ
אֶת ה' בְּשִׂמְחָה". עם ישראל נענש על
"אֲשֶׁר לֹא עֲבַדְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ
בְּשִׂמְחָה" (דברים כח, מז). מצווה שעושה
האדם בשמחה - מעלתה גדולה
ממצווה שעושה בלא שמחה. אתה
נותן צדקה? תן בשמחה, לא מתוך

הנהגת רבך!

התורה ציוותה לשמוע לדברי חכמים, ולא לחשוב מה היינו עושים במקומם. "וְשִׁמְרֵתָ לַעֲשׂוֹת כְּכֹל אֲשֶׁר יוֹרֶךְ" (דברים יז, י) - אפילו יאמרו לך על ימין, שהוא שמאל או שמאל שהוא ימין, אל תסור מדבריהם (ילקוט שמעוני רמז תתקיא).

קל מאוד לעמוד ולהשקיף מן הצד ולהטיח ביקורת. אבל לא נכון לעשות זאת! וכי אתם צדיקים יותר ממשה רבנו?! משה רבנו הנהיג את עם ישראל "כְּאֲשֶׁר יִשְׂאָה הָאֱמֹן אֶת הַיִּנֶּק" (במדבר יא, יב). נשא אותם כאב רחמן, באהבה ובסבלנות, סבל את סבלם וכאב את כאבם, ובדרך זו רוממם וקירבם לעבודתו יתברך.

מכל האמור עולה, כי כל החטאים המיוחסים לנדב ואביהוא לא נבעו מחוסר צדקות, אלא אדרבה - מצדקות יתר. ומכאן אנו למדים כי צריך האדם לשמור על עצמו גם מפני

יצליחו לזעזע אותם, ולגרום להם לשוב מדרכם הרעה.

זו הכוונה שהורו הלכה בפני רבם, שמתוך דבקותם בה' חשבו שיש להנהיג את העם בדרך אחרת.

ועל כך אמרו נדב ואביהוא: "מתי שני זקנים הללו מתים, ואנו נוהגין שררה על הצבור". לא שחלילה ייחלו למותם, וביקשו לעצמם שררה לשם שררה. כל כוונתם היתה אך ורק לכבוד שמים.

הם סברו שיש לנקוט כלפי עם ישראל הנהגה אחרת, תקיפה יותר, שתחזיר את עם ישראל לדרך ה'.

למרות שכל זה נבע מחמת דבקותם בה', ורצונם להגדיל כבוד שמים, היה בכך משום חטא. אסור לתלמיד להורות הלכה במקום רבו. על אחת כמה וכמה אסור לו לחלוק על רבו, וודאי אסור לו להכניס את עצמו במקום רבו. אם אמרו (אבות ב, ד): "אל תדין את חברך עד שתגיע למקומו", על אחת כמה וכמה אל תדון את

בית ולגדל בנים ובני בנים העוסקים בתורה ובמצוות.

יהודים רבים זוכים לגלות את אור האמת ולהיכנס לעולמה של תורה ותשובה. הם מתעלים בעבודת ה' וביראת שמים, אלא שלעיתים אצה להם הדרך.

יש בהם התלהבות דקדושה, הם רוצים להספיק להשלים בזמן קצר את כל החוסר הרב שהחסירו. הם גם להוטים לזכות את קרוביהם באור הגדול שזכו לו, ומטיפים להוריהם ולבני משפחתם ללכת בעקבותיהם, ואוי לו למי שיסרב...

בבואם לביקור בבית הוריהם, מגלים הם חוסר התחשבות ואפס סובלנות כלפי הוריהם, אשר עדיין אינם

צדקות יתר, כי מרוב התלהבות דקדושה עלול הוא להיסחף יותר מידי, ואז עלול לחצות את הגבול שבין המותר והאסור.

התורה הקדושה מלמדת אותנו מוסר השכל גדול, כיצד לעבוד את הבורא יתברך: "אַל תְּהִי צַדִּיק תְּרַבֶּה" (קהלת ז, טו). יש לקיים את מצוות ה', אך לא להוסיף דברים "אֲשֶׁר לֹא צִוִּיתִי וְלֹא עֲלַתָּה עַל לְבִי (ירמיה ז, לא). לעיתים, התלהבות יתר עלולה לגרום בסופו של דבר לירידה ולרפיון.

תורתנו הקדושה "הִרְכִּיחַ דַּרְכֵי נֶעֱם וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שְׁלוֹם" (משלי ג, יז), ולכן הורו לנו חכמינו: "הנהג בהם מנהג דרך ארץ" (ברכות לה ע"ב). לעבוד את ה' בדבקות, אך אל תניח ידך מיישובו של עולם. עליך לשאת אישה, להקים

לדרגה הבאה במעלה הסולם. אם מדלגים וקופצים לשלב גבוה מידי - מועדים, וכך יצא שכרו בהפסדו.

איזו תועלת תצמח מגישה קפדנית ובלתי מתחשבת בכל מי שעדיין לא זכה לגלות את אור האמת? אדרבה, התלהבות יתר שמובילה לקפדנות ולחוסר התחשבות, תגרום להשפעה שלילית. במקום שיושפעו לטובה - יושפעו לרעה.

לעומת זאת, אם ינקוט גישה מתחשבת וסבלנית, יוכל להשפיע את השפעתו הטובה והברוכה בדרכי נועם, ושם שמים יתאהב על ידו.

נמצאים במקום שהם עומדים בו. הם דורשים מהם בלשון תקיפה להכשיר את המטבח תיכף ומיד, ואם לא - יחדלו מביקורים ויחרימום.

אבל לא זו הדרך! החכם עיניו בראשו. אסור לתת להתלהבות היתר שאוחזת באדם להוביל אותו למעשים פזיזים ומוטעים. אי אפשר לחטוף, אי אפשר לכוף. כל דבר יש לו את הקצב שלו, את הבשלות שלו.

בעבודת ה' יש שלבים, יש דרגות. יש לעלות בסולם שלב אחר שלב. לא לדלג, לא לקפוץ. רק לאחר שמגיעים לדרגה מסוימת, ניתן להמשיך ולעלות

נוחה של תפילה מעומק הלב

לנו עוון העגל'. לכך אמר להם: 'אהרון אחי כדאי וחשוב ממני, שעל ידי קורבנותיו ועבודתו תישרה שכינה בכם, ותדעו שהמקום בחר בו"'.
 דא עקא, לא יורדת אש משמים!

כולם עומדים וממתינים בדריכות לראות את הרגע הגדול - אך אין אש! "כיון שראה אהרון שקרבו כל הקורבנות, ונעשו כל המעשים, ולא ירדה שכינה לישראל, היה מצטער, ואומר: 'יודע אני שכעס הקדוש ברוך הוא עלי, ובשבילי לא ירדה שכינה לישראל'. אמר לו למשה: 'משה אחי! כך עשית לי, שנכנסתי ונתביישתי'. מיד נכנס משה עימו, וביקשו רחמים, וירדה שכינה לישראל. 'ויצאו ויברכו

ויבא משה ואהרן אל אהל מועד ויצאו ויברכו את העם... ותצא אש מלפני ה' ותאכל על המזבח (ויקרא ט, כג-כד).

הגיע היום הנכסף - ראש חודש ניסן, יום שנטל עשר עטרות.

אהרון הניח את הקורבנות על המזבח, ומשה רבנו הבטיח לישראל שתדד אש מן השמים ותאכל את הקורבנות, ותהיה זאת הוכחה שהקב"ה כיפר להם על חטא העגל, ומשרה שכינתו בתוכם.

וכך כתב רש"י: "לפי שכל שבעת ימי המילואים... לא שרתה בו שכינה, והיו ישראל נכלמים ואומרים למשה: 'משה רבנו! כל הטורח שטרחנו, שתשרה שכינה בינינו, ונדע שנתכפר

שהללו הציעו להם לעשות, וישועה - אין.

הרבי שמע את כל אשר על ליבם, ואמר: "אם רוצים אתם בן - עליכם לתת לי סכום כסף כזה וכזה", וכאן נקב הרבי בסכום עצום, פי כמה וכמה ממה שהללו היו מסוגלים לעמוד בו.

"רבי! אין לנו את הסכום הזה", אמרו. "אין לי אפשרות להביא לכם ישועה, בלי הסכום הזה במלואו", השיב הרבי.

השנים עזבו את מעונו במפח נפש, והחלו לנסות לגייס את הכסף. הם פדו את כל חסכוניותיהם, מכרו רכוש שהיה להם, ביקשו הלוואות מכאן והלוואות משם, והצליחו לאסוף מעט יותר ממחצית הסכום.

באו אל הרבי ואמרו: "רבי! לאחר מאמצים מרובים הצלחנו להשיג את רוב הכסף".

"רוב הכסף לא מספיק", השיב להם הרבי בקול נחרץ, "לא אוכל לעשות דבר עד שלא תשיגו את כל הכסף".

השניים היו אובדי עצות. לפתע

את העם' - אמרו: 'ויהי נעם ה' אֶלְקֵינוּ עֲלֵינוּ' (תהלים צ, יז), יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם".

כאשר אדם מצטער מאוד, ומתוך ליבו השבור פורצת תפילה ובקשת ישועה מה' - הקב"ה מקבל את תפילתו.

משה ואהרון נכנסו ובכו להשי"ת ממעמקי ליבם, התחננו לפניו שישרה שכינתו, ואכן, מיד בסיומה של תפילה זו - "ותצא אש מלפני ה' ותאכל".

רבי דב בער ממזריטש זצ"ל, גדול תלמידיו של ה"בעל שם טוב" הקדוש זיע"א, היה נודע בתפילותיו הזכות שפעלו ישועות. כל מי שנלאה למצוא פתח של ישועה, היה בא אליו לתפילה ולברכה.

פעם אחת הגיע אליו יהודי כפרי יחד עם אשתו, וסיפר כי הם חיים ביחד למעלה מעשר שנים, ולא זכו לילדים. הם הגיעו אליו לאחר שכבר נועצו עם מיטב הרופאים, וניסו את כל מה

השיב להם הרבי: "כוונתי לא היתה, כמובן, לקבל מהם כסף. סך הכל רציתי שיגיעו בעצמם למסקנה שאין להם על מי להישען אלא על אבא שבשמים! שיבינו שאל להם לסמוך על התפילות שלי, אלא להתפלל בעצמם! וכאשר השי"ת ישמע אותם מתפללים, ובתוך תפילתם אצרף גם את תפילותי - ישועתם בא תבוא!" ואכן באותה שנה הם נפקדו.

אין הדבר תלוי אלא בי!

כאשר אדם משקיע בתפילה את עומק ליבו - ישועתו קרובה לבוא.

התעשתה האשה ואמרה לבעלה בקול רם: "וכי מה סבור אתה שהרבי הגדול הזה יעשה? סך הכל יעמוד בתפילה ויתפלל! ואם ה' שומע את תפילותיו, מדוע שלא ישמע את תפילותינו? הבה ונלך שנינו ונעתיר בתפילה מעומק הלב לישועתנו".

כששמע הרבי את הדיבורים האלו יוצאים מפיה, אמר בקול רם: "השנה הזאת, בע"ה, אתם חובקים בן!"

תלמידיו, שהיו במקום, שאלוהו: "והרי הם לא נתנו עדיין כלום מהכסף שהתבקשו לתת?"

לעילוי נשמת
דני דניאל בן שרה ז"ל

הלקח הנלמד מן הנשר

מכולם!

הקב"ה אינו רוצה שתהיה מידה רעה כזו בעם ישראל, ולכן קבע שלא לאכול את הנשר.

אומנם, הנשר מופיע במקורותינו בהקשרים חיוביים יותר -

הקב"ה מתנהג איתנו כנשר - "פְּנִשֶׁר יַעִיר קִנּוּ עַל גּוֹזְלָיו יִרְחֶף" (דברים לב, יא). הנשר אינו מפחד משום עוף, כי הוא עף גבוה מכולם, אך הוא חושש מן האדם, המסוגל לשלוח לעברו חץ, ולהמית אותו, במטרה לצודו ולהשתמש בבשרו ובשמן שלו. משום כך הוא מניח את גוזליו על כנפיו, ולא מחזיק אותם ברגליו, כשאר הציפורים, ואומר: אם יבוא החץ, יכנס בי.

כך הקב"ה לקח את ישראל - "וְאַשָּׂא אֶתְכֶם עַל כְּנָפַי וְנִשְׂרִים" (שמות יט, ד). הקב"ה העמיד את עמוד הענן שיקלוט

וְאֵת אֱלֹהֵי תִשְׁקֶצוּ מִן הָעוֹף לֹא יֵאָכְלוּ שִׁקְצֵי הֵם אֵת הַנֶּשֶׁר וְאֵת הַפֶּרֶס וְאֵת הָעֲזָנְיָה (ויקרא יא, ג).

התורה מצוה להיזהר מאכילת איסור. הקב"ה יודע מה יכולים לחולל באדם שקצים ורמשים, וכל החיות שאין בהן סימני טהרה.

בספרים הקדושים מובאים רמזים בכל דבר ודבר, המבארים מה הסיבה לאיסור התורה לאוכלו.

הפרס הוא מלשון פרס, רמז למאמר חז"ל: "אל תהיו כעבדים המשמשין את הרב על מנת לקבל פרס" (אבות א, ג).

נשר הוא מלך העופות, העוף המגביה עוף מעל כל העופות כולם.

לכאורה, אפשר ללמד ממנו לעלות ולהתעלות עד אין סוף, אך לא - לנשר יש גאווה. הוא אינו מוכן שמישהו יעקוף אותו! הוא חייב להיות יותר

לאורך כל הדורות, וגם ימשיך לשמור
עלינו בעתיד. מצדנו עלינו לשמור על
החוקים והמשפטים שנתן לנו, ולא
לזלזל בהם, חלילה.

את החיצים שזרקו המצרים, כביכול
כדי שהחץ יכנס בו ולא בעם ישראל.
הקב"ה שמר עלינו בשמירה מיוחדת

המרכז העולמי לתודעה יהודית מוסדות אור החיים

ע"ש הקדוש רבנו חיים בן עטר זצוק"ל - בראשות הרה"ג ראובן אלבז שליט"א

למעלה מ-
10,555,000
שעות של לימוד תורה
בשנה!

להקדשת יום לימוד תורה
הנלמד ע"י מאות אברכים ובחורים
02-5000455

ניתן להקדיש את הלימוד לעילוי נשמה, לרפואה, לזיווג, להצלחה וכו'

רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים טל: 5000455 - 02 פקס: 5000502 - 02 orhachaim.org

לחסויות, להפצה, להנצחות

ולקבלת העלון

orhachaim4@gmail.com

או בטלפון: 02-5000455

058-321-3565

נא לציין "עבור חוברת האור לחיים"

החוברת הודפסה על ידי התורמים והמסייעים הי"ו

לזרע בר קיימא: אפרת בת שמהה סוליקה

לרפואת: רמי בן חיה הי"ו, רמי בן אסתר הי"ו, תקוה בת רחל ורחאם הי"ו,
ראובן בן יעריה הי"ו, גרשון חי בן רחל הי"ו, דוד וראובן בני שרית הי"ו,
אילה בת שושנה הי"ו, ישראל בן רימה הי"ו, מיכל בת אסתר הי"ו,
התינוקת נטע בת ג'וזנה הי"ו

ולעילוי נשמת: ר' דוד בן איזה ז"ל, מרים בת זהרה ז"ל,

מוזל בת מרים ז"ל, אליעזר בן רגינה ז"ל, ר' יהודה בן עישה ז"ל,

לאה בת פנינה ז"ל, מרדכי צבי בן רגינה ז"ל, ר' יגאל בן מלכה ז"ל,

יעקב בן ברטה ז"ל, יהונתן בן מרים ז"ל, יוסף בן ציונה ז"ל ת.נ.צ.ב.ה.